

27.11. 2013

Připravil:

Dr. Ing. Petr Marada

Standardy pro správné agroenviromentální hospodaření a preventivní přístupy minimalizující škody způsobené zvěří a na zvěři

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Je významné téma škod zvěří...?

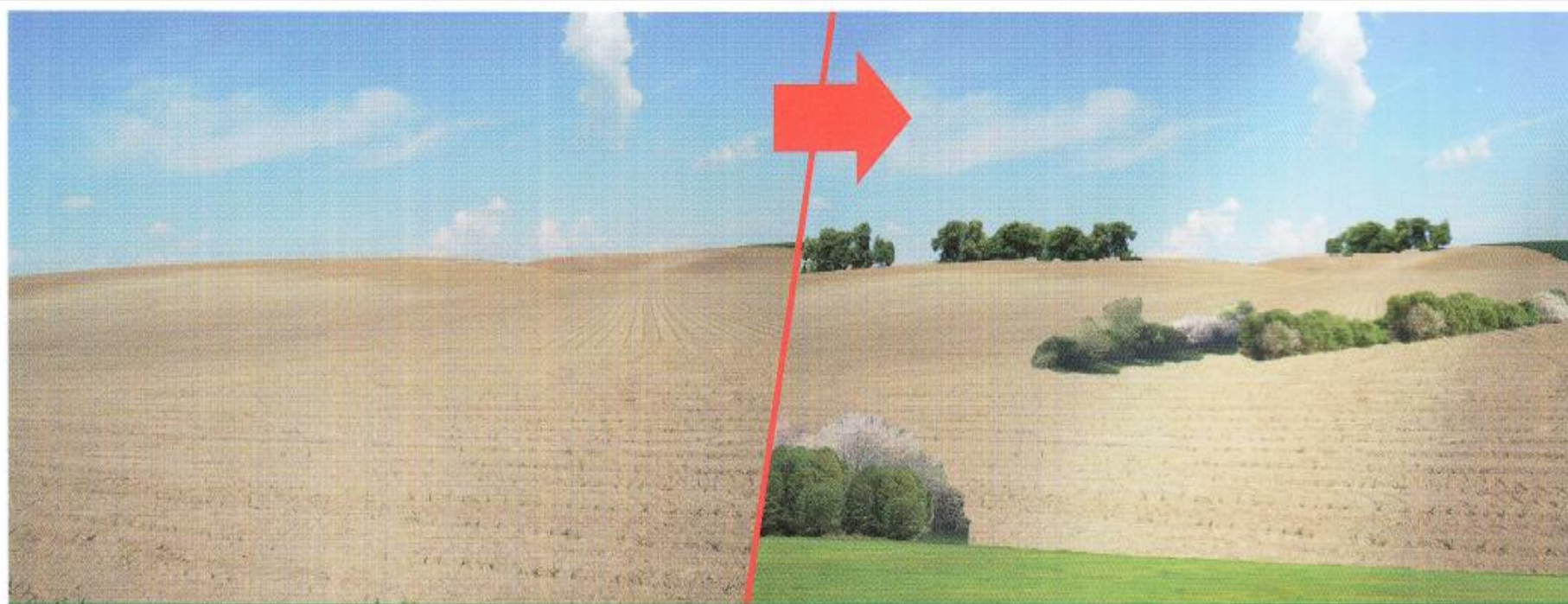
-požadavky projevované rolnictvem, obcemi a jich zástupci na přelomu 18. a 19.století
- Požadovány nové předpisy o náhradě škod honbou a zvěří
- Z podnětu radikálních živlů byly kladeny další požadavky, jež by ovšem více méně vedly k nevyhnutelnému následku vyhlazení zvěře....

Priority zemědělské politiky

- Biologická rozmanitost (zvýšení druhové pestrosti rostlin a živočichů)
- Zachování a rozvoj zemědělských a lesních ekosystémů s vysokou přírodní hodnotou
- **Zemědělská krajina** jako životní prostor pro člověka, zvěř i rostliny...

Priority zemědělské politiky

Rozptýlená dřevinná vegetace může zcela změnit vzhled krajiny a plnit řadu důležitých funkcí.

© Foto: Bořivoj Šarapatka

Trendy reálného zemědělského podnikání

Trendy reálného zemědělského podnikání

...jaké to má důsledky?

- Eroze a ztráta úrodnosti půdy
- Kontaminace vody, půdy, ovzduší
- Neprostupná krajina
- Ztráta biodiverzity
- Úbytek druhů živočichů a rostlin
- Přemnožení spárkaté zvěře (prase divoké, srnec obecný....)
- Odosobňování venkova
- **Škody působené zvěří** a na zvěři

Ministerstvo zemědělství České republiky - Lesní hospodářství - Myslivost - Windows Internet Explorer

http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=77&typ=1&val=37790&ids=0&katId=2623

Soubor Úpravy Zobrazit Oblíbené položky Nástroje nápověda

Search Web Anti-Spy Upgrade your Toolbar Now Mail News Games Music Answers Sport Sign in

Oblíbené položky Navrhované weby Galerie oblastí Web Slice

Ministerstvo zemědělství České republiky - Lesní hosp...

Stránka Zabezpečení Nástroje

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

POTRAVINÁŘSKÁ VÝROBA

LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

PODPORA Z EU
NÁRODNÍ DOTACE

Vyhledat ...

LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

- Aktuální informace
- Lesnictví
- Myslivost
 - Dotace a programy
 - Informační systém myslivosti
 - Kynologie
 - Myslivecká Rada ministra zemědělství
 - Ústřední hodnotitelská komise trofejí

Hlavní stránka > Lesní hospodářství > Myslivost

Škoda způsobená zvěří
12.7.2006

- Identifikační číslo návodu:
- Kód životní situace:
- Škoda způsobená zvěří**
(zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 59/2003 Sb. – dále jen „zákon o myslivosti“ - § 52 až § 55)
- předmět: škoda způsobená zvěří (jejíž početní stavy mohou být lovem snižovány) na

 - zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech
 - na lesních pozemcích a na lesních porostech

Ministerstvo

Ministr

Veřejné zakázky

Úřední deska

Registry

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

OCHRANA ZVÍŘAT

Internet | Chráněný režim: Zapnuto

125%

Start Doručená pošta - ... Ministerstvo ze... literatura vládní návrh zák o... Škody zvěří_před... Zemed_krajina [R... Ekologické zeměd... CS 8:40

CO JE TO ZVĚŘ?

Zvěří rozumíme **obnovitelné přírodní bohatství** představované **populacemi druhů volně žijících živočichů**

Druhy zvěře, kterou nelze obhospodařovat lovem:

bobr evropský (*Castor fiber*), havran polní (*Corvus frugilegus*), volavka popelavá (*Ardea cinerea*), koroptev polní (*Perdix perdix*).....,

Druhy zvěře, kterou lze obhospodařovat lovem:

jelen evropský (*Cervus elaphus*), prase divoké (*Sus scrofa*), srnec obecný (*Capreolus capreolus*), zajíc polní (*Lepus europaeus*),

bažant obecný (*Phasianus colchicus*), hrdlička zahradní, špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), vrána obecná (*Corvus corone*).....,

Škody působené zvěří

- černou zvěří na kukuřici (řepce, travních porostech, obilovinách...)
- Srnčí zvěří na slunečnici (vinné révě, obilovinách, řepce....na ovocných stromech)
- **zaječí na ovocných dřevinách**, révě vinné
- bažanty na obilovinách....

Škody působené zvěří

Opatření k zábraně škod působených zvěří

- Vlastník (nájemce) honebního pozemku činí PŘIMĚŘENÁ OPATŘENÍ k zabránění škod působených zvěří, přičemž však zvěř nesmí být zraňována
- Stejná opatření může učinit se souhlasem vlastníka honebního pozemku **uživatel honitby** (myslivci...)

Opatření k zábraně škod působených zvěří

Škody působené na zvěři

- Škodou na zvěři se rozumí zejména neoprávněný lov zvěře (pytláctví), **úhyn zvěře**, **zničení hnízdišť**, **poškození nebo zničení prostředí nutného pro život zvěře** a vypuštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu nebo narušit genofond geograficky původního druhu zvěře.
- Za škodu na zvěři odpovídá každý, kdo ji způsobil porušením právní povinnosti.
- Na náhradu škody má nárok uživatel honitby. Pro uplatnění nároku na náhradu této škody platí obecné předpisy. (§56 zákona o myslivosti)

Škody působené na zvěři

Poškození nebo zničení míst pro život zvířete

Poškození.....

Povinnosti uživatelů honiteb

- V zájmu ochrany zvěře jsou povinni pečovat o zakládání remízků a jiných vhodných úkrytů (polní honitby) a zakládání políček pro zvěř (lesní honitby)
- Jsou povinni provést po oznámení vlastníků (nájemců) – ZEMĚDĚLCŮ potřebná **opatření k záchraně zvěře**

Vypuzení zvěře z pozemku

Povinnosti vlastníků (nájemců) pozemků - ZEMĚDĚLCŮ

- **Při obhospodařování pozemků, jejich ohrazování při pastvě a podobně povinnost dbát, aby nebyla zvíř zraňována nebo usmrcována**
- **Oznamovat s předstihem uživateli honitby dobu a místo provádění zemědělských prací v noční době, kosení píce a použití přípravků na ochranu rostlin**
- **Při provozování mechanizačních prostředků na kosení píce používat účinných plašičů zvíř, a pokud je to možné, provádět sklizňové práce tak, aby zvíř byla vytlačována od středu sklizeného pozemku k okraji**

Typická sklizeň pícein....

Jak je to se škodami v praxi....

- Zemědělci ani myslivci neplní zákonem stanovené povinnosti
- Vznikají konflikty – extrémní škody působené zvěří (černá zvěř...)
- významné škody na zvěří (neustálé rušení krajinotvorných prvků, aplikace přípravků na ochranu rostlin v rozporu se správnou praxí.....

Řešení

- Vývoj systémového řešení
- Tvorba standardu, který obsahuje přehled činností směřující zemědělské organizace k minimalizaci negativních vlivů svých činností na životní prostředí
- Cílem standardu je podpora ochrany životního prostředí a prevence před jeho poškozováním

Vstupní agroenvironmentální analýza

Před vlastním hospodařením je nutno provést:

- Hodnocení ekosystému, který se v daném „katastrálním“ území nachází
- základní audit aktuálních stavů umístění farmy, pozemků, podmínek, flóry a fauny v obhospodařovaném území
- Možno využít akreditovaných poradců
- Je velmi vhodné spolupracovat s mysliveckým hospodářem uživatele honitby
- Výstupem je dokument sloužící pro cílené plánování a řízení

Koncepce rozvoje zemědělského podniku

- Vedení subjektu musí vytvořit **písemný záměr o tom, jaké jsou hlavní zásady jeho environmentálního chování** a z něho plynoucí všeobecné záměry
- Je třeba vytvořit **rámec pro vykonávané činnosti**, tzv. „mapu“, která nám řekne, kde jsme a kam jdeme....
- Jedná se o vypracování **závazného dokumentu**, který bude přístupný zainteresovaným stranám
- Pokud chceme někam jít, musíme mít odpovídající mapu

Identifikace environmentálních aspektů

- Je nutno stanovit procesy (činnosti), které se v rámci farmy vykonávají(budou vykonávány), které mají významné vlivy na jednotlivé složky životního prostředí (zvěř)
- **Používání přípravků na ochranu rostlin, sklizeň píce, práce v noci, plánování osevních postupů, ochrana polních kultur před škodami zvěří...**
- **Abychom mohli něco řídit (stanovit odpovědnosti, vytvořit dokumenty, proškolit...) musíme vědět o tom vědět.....**

Ochrana výsadeb ovocných dřevin

Požadavky právních předpisů

Pokud jsme správně pojmenovali činnosti, které jsou významné z hlediska vlivů na životní prostředí, je nutno:

- Definovat související právní předpisy
- Zajistit jejich dostupnost
- Proškolit (zajistit povědomí) personál
- To co je uvedeno v právních předpisech realizovat v praxi

Příklad

- Zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (KPÚ)
- Zákon o ochraně přírody a krajiny (vstupy na pozemky...)
- Zákon o myslivosti (povinnosti vlastníků/ nájemců pozemků)
- Zákon o odpadech.....

Krátkodobé plánování

- S ohledem na problémy, právní požadavky, své záměry a další v oblasti vlivů aktivit na ŽP je nutné:
- Vypracovat krátkodobé (roční) plány pro dosažení cílů stanovených v rámci dokumentované koncepce ...v souladu s Plánem společných zařízení, Plánem mysliveckého hospodaření....
- V rámci těchto plánů je třeba stanovit odpovědnost za opatření, požadavky na zdroje, popis opatření, termín, očekávaný přínos
- Prostřednictvím plánů je třeba **realizovat např. agroenvironmentální opatření**, realizaci protierozních krajinnotvorných prvků, vybavení mechanizace plašiči pro potřeby sklizně pícnin....
- **Prostřednictvím těchto plánů můžeme řešit nápravy poškozeného životního prostředí (rozorané meze, odvodněné mokřady...)**

Agroenvironmentální opatření

- Soubor dotačních titulů Ministerstva zemědělství, které jsou zaměřeny na ochranu přírody a krajiny
- Umožňují zemědělcům získat další zdroje příjmů ze zemědělské činnosti.
- Přináší nové možnosti podpory zemědělského hospodaření šetrného k přírodě.

Odpovědnosti a pravomoci, zdroje

- V rámci farmy musí být určen zástupce, který bude mít hlavní odpovědnost za „péči o životní prostředí“..moderně za environmentální profil
- Osoba odpovědná za komunikaci
- Za jednotlivé dílčí aktivity musí být stanoveny též jednoznačné odpovědnosti a pravomoci
- Vedení musí poskytnout na jednotlivé opatření zdroje:
 - lidské, finanční, odpovídající infrastrukturu

Ne takto.....!!!

Výcvik, šíření povědomí, odborná způsobilost

- Je třeba identifikovat potřebu výcviku
- Výcvik naplánovat
- Proškolit odpovídající osoby
- Zajistit zpětnou vazbu
- Nestačí pouze školení v oblasti cross compliance (BOZP, přípravky na ochranu rostli...)
- Agroenvironmentální opatření, Pozemkové úpravy, ochrana půdního fondu, přírody a krajiny...
- ...školení obchodních zástupců není objektivní...

....znáte negativa?

Vnitrofiremní a externí komunikace

- Je třeba mít stanovenou odpovědnost za komunikaci
- Pokud se komunikuje externě, tak i postup
- Zásadní podněty a jejich odezvu je třeba dokumentovat
- **Klíčová komunikace při využívání smluvních partnerů**
- Komunikace při používání přípravků ohrožující obratlovce stanovena formou právního předpisu
- Opomíjena komunikace při práci v noci, sklizni píce apod.....

Důsledky Nekomunikace....

Řídící dokumentace a záznamy

- Dokumenty musí být řízeny
- Základem je určit, jaké máme pro činnost dokumentovaná pravidla a jaké máme tvořit záznamy (seznam řídících dokumentů a záznamů)
- Řídící dokumenty aktuální, dostupné, autorizované, přezkoumávané
- Záznamy čitelné, řízené dle právních požadavků, dohledatelné, archivace, skartace...
- **Nejsou pouze Pravidla pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin a související evidence...**

I fotografie je dokument....

Vlastní řízení zemědělského provozu

- Klíčové aktivity (ne jenom ty) musí být řízeny
- Nesmí být opomenuta údržba...
- Dostupná dokumentace, odpovídající zařízení, kompetentní personál
- Důraz kladen na akceptaci vlastních postupů subdodavateli....
- Významný proces NAKUPOVÁNÍ...
- Aktivity podnikatelů musí odpovídat minimálně požadavkům právních předpisů....

...používání plašičů zvěře je
povinné!

Příprava na mimořádné události

V podniku musí být známo:

- jaké hrozí havarijní stavy (mimořádné situace ohrožení, situace s významným dopadem na životní prostředí, kalamity z hlediska škod působených zvěří....
- jak se na tyto stavy reaguje (jaké jsou k dispozici postupy....)
- musí být zajištěno odpovídající vybavení

Postupy musí být dle možnosti procvičovány.....

....i požár může být zdrojem škody
na zvěři!

Monitorování a měření klíčových charakteristik zemědělských procesů

- Je nutno stanovit klíčové indikátory pro jednotlivé procesy
- Vyčíslovat škody zvěří a na zvěři
- Hodnocení biodiverzity
- Náklady na agroenvironmentální opatření
- V procesu „prevence škod působených zvěří“ výskyt stop, požerků, trusu, jiných znamení....
- Na základě monitoringu přijímat odpovídající opatření...plány....

Sledování stop a požerků....

Hodnocení souladu s právními požadavky

- Zajistit periodické hodnocení souladu
- Udržovat o tomto záznamy
- Nejúčinnější prostřednictvím auditů
- Využít auditorů současně jako poradců a konzultantů
- Možnost čerpání dotací z PRV v rámci zemědělského poradenského systému!

Řešení provozních problémů, neshod a stížností

- Ideální je mít dokumentovaný postup (pravidla)
- Nutno dělat záznamy
- Prokazatelně problémy přezkoumávat a stanovovat příčiny
- Následně nápravy, nápravná a **preventivní opatření**
- Prověřovat efektivnost přijatých opatření

Preventivní opatření proti škodám zvěří

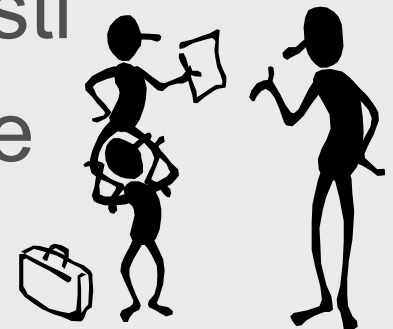
Interní audit

- Systematické, nezávislé, objektivní, dokumentované přezkoumání
- Cílem získat objektivní důkazy pro posouzení kritérií auditu
- Současně konzultace
- Ideální zpětná vazba
- Možnost čerpání dotací z PRV v rámci zemědělského poradenského systému!

Provádění porad

- V rámci porad řešit problematiku škod působených zvěří a na zvěři
- zohlednit výsledky auditů, komunikaci včetně stížností
- Výsledky monitorování
- Plnění cílů (záměrů) společnosti
- Opatření k nápravě a prevence
- Doporučení ke zlepšení

Publikace výsledků

- Nadstandardní opatření, **není** u zemědělců běžné
- Komunikace objektivních výsledků zemědělského hospodaření
- Prezentace koncepce – záměrů podniku v oblasti péče o životní prostředí
- Informace mají být srozumitelné, ověřitelné, přesné

Závěrem.....důvody pro změnu!

- Spokojenost a dobré vztahy se zainteresovanými stranami (občané, obecní zastupitelé, myslivci, ochránci přírody a krajiny)
- Finanční profitabilita
- Trvalá udržitelnost hospodaření
- Připravenost a plnění standardů AP, GAEC a dalších právních požadavků!

Závěrem...důvod pro změnu!

Závěr

- Diskuse
- Děkuji za pozornost!
- Přeji hodně osobních a pracovních úspěchů!

Kontakt:

p.marada@quick.cz

tel: 602 578 784

